

Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

Hartolan Isosuon turvetuotantohankkeet

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN TAPAUSKOHTAISESTA SOVELTAMISESTA

1. HANKKEESTA VASTAAVA

Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

2. HANKEKUVAUS

Vapo Oy on hakenut Hartolan Isosuolle ympäristölupaa ja toiminnan aloittamislupaa 116,3 ha:n turvetuotantoalueelle sekä oikeutta käyttää vesien johtamiseen toisen maalla olevaa ojaa. Tuotantoalueen ojitus tuotantokuntoon on suunniteltu aloitettavaksi heti ympäristöluvan täytäntöönpanokelpoiseksi tulon jälkeen. Tämän valmisteluvaiheen on arvioitu kestävän 3-4 vuotta. Suolla on tarkoitus tuottaa alkuvaiheessa pääasiassa ympäristöturvetta ja myöhemmässä vaiheessa energiaturvetta. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 50 000 m³ jrsinturvetta silloin, kun koko tuotantokelpoinen pinta-ala on tuotantokäytössä. Isosuon arvioitu turpeen tuotantomäärä on noin 1 350 000 suo-m³. Tuotannon arvioidaan päättyvän Isosuolla vuonna 2040.

Turvetuotantoalueen kuivatus- ja valumavedet johdetaan ympärivuotisesti kahden pintavalutus kentän ja laskuojan kautta alapuolisiin vesistöihin: pintavalutus kentältä 1 Tainionvirtaan Vuolteenkosken alapuolelle olemassa olevaa ojaa pitkin ja pintavalutus kentältä 2 laskuojaa myöten Jääsjärven Hakokallionlahteen. Polttoöljyä, joka varastoidaan työmaan varikkoalueella irrallisissa säiliöissä, on arvioitu kuluvan 25 000 litraa tuotantokauden aikana.

Vapon suunniteltu turvetuotantoalue Isosuolla rajoittuu suurelta osin Hartolan Turpeen suunniteltuun turvetuotantoalueeseen. Hartolan turpeen hankkeessa on noin 25 ha vanhaa ja 72 ha uutta tuotantoaluetta. Tuotantoalueen ojitus tuotantokuntoon on tarkoitus aloittaa heti ympäristöluvan lainvoimaiseksi tulon

jälkeen. Tämä valmisteluvaiheen on arvioitu kestävän 3-4 vuotta. Suolla tuotetaan jyrsinpolttoturvetta imuvaunulla. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 45 000 m³ jyrsinurvetta silloin, kun koko tuotantokelpoinen pinta-ala on tuotantokäytössä. Alueella on myös kuivike- ja kasvuturvetuotantoa. Isosuon arvioitu turpeen tuotantomäärä on noin 1 500 000 suo-m³. Tuotannon arvioidaan päättyvän vuonna 2047.

Turvetuotantoalueen kuivatus- ja valumavedet on suunniteltu pumpattavaksi pintavalutus kentän kautta laskuojaan ja edelleen Raiteenojaan, joka laskee Tainionvirtaan Vuolteenkosken alapuolella, noin 1 km:n päässä nelostien sillan länsipuolella. Toiminnanharjoittaja säilyttää alueella polttoaineita irrallisissa, tiiviissä säiliöissä. Alueella on myös saman yrityksen soranottoalueen diesel- ja polttoöljyn varastointi. Säiliöiden yhteistilavuus on 30 000 litraa. Poltto- ja dieselöljyn vuotuinen kulutus molempiin toimintoihin on yhteensä noin 110 000 litraa.

3. ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulo

Itä-Suomen ympäristölupavirasto pyysi 21.12.2007 saapuneessa kirjeessään Hämeen ympäristökeskuksen kannanottoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeesta kahdessa Hartolan Isosuota koskevassa turvetuotannon lupahakemuksessa: Vapo Oy hakee ympäristölupaa, toiminnan aloittamislupaa ja oikeutta käyttää jätevesien johtamiseen toisen maalla olevaa ojaa, Hartolan Turve Oy hakee ympäristölupaa ja oikeutta käyttää vesien johtamiseen toisen maalla olevaa ojaa. Suunnitellut turvetuotantoalueet rajoittuvat osin toisiinsa. Niiden yhteenlaskettu uusi tuotantopinta-ala on noin 190 ha. Lisäksi Hartolan Turpeella on alueella ennestään noin 25 ha:n tuotantoalue.

Ympäristökeskus ilmoitti sähköpostitse 7.1.2008 Itä-Suomen ympäristölupavirastolle, että sen pyynnön johdosta ympäristökeskus on käynnistänyt YVA-lain 6 §:n mukaisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn harkinnanvaraista soveltamista koskevan menettelyn. Ympäristölupavirasto oli pyytänyt kannanottoa 31.1.2008 mennessä. YVA-lain 6 §:n mukainen menettely kuulemisineen kuitenkin vaatii aikaa, joten kannanottoa ei tuohon päivämäärään mennessä voitu luvata annettavaksi. Arvioitu ajankohta oli noin helmikuun 2008 lopussa.

Viranomaisneuvottelu

Ympäristökeskus järjesti 30.1.2008 neuvottelun, jossa olivat läsnä Sysmän ja Heinolan ympäristöviranomaiset, Hämeen TE-keskuksen kalastusbiologi ja Hämeen ympäristökeskuksen ympäristölupaosastolla lupa- ja valvontatehtävissä olevia henkilöitä. Neuvottelusta laadittiin muistio (Dnro HAM-2007-R-14-531 JOT/17A/2008). Asiasta oltiin 8.2.2008 puhelimitse yhteydessä Hartolan kunnan rakennusmestariin.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Ympäristökeskus lähetti 7.1.2008 hankkeesta vastaavalle kirjeen (Dnro HAM-2007-R-14-531 JOT/3A/2008), jossa se selvitti Itä-Suomen ympäristölupaviraston pyyntöä ja siitä käynnistynyttä menettelyä, jossa ympäristökeskus tekee päätöksen siitä, onko hankkeessa sovellettava harkinnanvaraista YVA-menettelyä. Ympäristökeskus antoi Vapolle mahdollisuuden antaa kirjallisen kannanoton asiasta 31.1.2008 mennessä.

Kannanotossaan Vapo Oy katsoo, että Isosuon turvetuotannon harkinnanvarainen ympäristövaikutusten arviointi on tarpeellinen. Yhteistuotantoala Hartolan Turpeen kanssa on noin 212 ha ja tuotantoon suunnitellut alueet sijoittuvat samalle suoalueelle vierekkäin. Ympäristölupaa haetaan samanaikaisesti. Hartolan taajaman suunnassa ja muutoinkin toiminnan läheisyydessä on asutusta.

4. YMPÄRISTÖN TILA JA YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Vapon ja Hartolan Turpeen turvetuotantohankkeet sijaitsevat molemmat Hartolan Isosuolla ja rajoittuvat suurelta osin toisiinsa. Niiden valmistelu tuotantokuntoon ja tuotanto ajoittuvat samanaikaisiksi ja tuotantotoiminta on suunnilleen samansuuruista, joten niiden vaikutukset ovat samankaltaisia. Sen vuoksi niiden ympäristövaikutuksia on perusteltua tarkastella soveltuvin osin yhdessä.

Isosuo on noin 350 ha:n laajuinen keidassuoalue Hartolan kunnan keskustaa-jaman eteläpuolella valtatie 24 ja Jääsjärven välissä. Se on paikallisesti merkittävä luonnontilaisten tai lähes luonnontilaisten keidassoiden alue. Siellä ei ole Suomessa uhanalaisiksi luokiteltuja suotyyppejä, mutta sen lounaisosassa on kaksi luonnontilaista metsäsaarekettä, jotka ovat metsälain mukaisia metsäluonnon arvokkaita elinympäristöjä. Suon luonnontilaa ovat vähentäneet itäosassa vanhat kotitarveturpeennostoalueet, reunavyöhykkeiden metsäojitukset ja lounaisosassa oleva kunnan suljettu kaatopaikka. Alueen luoteisosa on ollut turvetuotannossa. Suunnitelluista turvetuotantoalueista yli $\frac{3}{4}$ on luonnontilaisia tai jokseenkin luonnontilaisia soita.

Isosuo sivuaa koillisnurkastaan Jääsjärven Hakokallionlahtea ja pohjoisreunastaan rajoittuu osittain Tainionvirtaan. Jääsjärvi ja Tainionvirran alkuosa ovat vedenlaadultaan erinomaisia, Tainionvirran veden ongelmia ovat lähinnä tumma väri ja kiintoaines sekä veden rautapitoisuus. Tainionvirtaa kuormittavat tällä hetkellä hajakuormituksen lisäksi heti Isosuon eteläpuolella olevan Vapon Jaakkolansuon turvetuotantoalueen valumavedet, Hartolan Turpeen nykyinen turvetuotanto Isosuolla, Hartolan kunnan jätevedenpuhdistamo ja kaksi kalanviljelylaitosta. Tainionvirta on Etelä-Suomen kalataloudellisesti tärkein virtavesi, jolle on tehty ja tarkoitus tehdä lisää kalataloudellista kunnostusta. Kalaston kannalta joen kuormitusta ei saisi enää lisätä. Etenkin taimenen kutu häiriintyy veden kiintoaineesta.

Vapon ja Hartolan Turpeen uusien turvetuotantoalueiden vesienkäsittely tapahtuisi pintavalutuskentillä. Vapon purkuojat johtavat sekä Jääsjärven Hakokallionpohjaan, johon myös Jaakkolansuon jätevedet johdetaan, että Tainionvirtaan. Hartolan Turpeen jätevedet johdetaan vain Tainionvirtaan. Purkuoja on molemmilla sama Vuolteenkosken alapuolelle johtava oja. Turvetuotantoalueilta tulevien vesien haitat liittyvät mm. niiden rautapitoisuuteen, kiintoainekseen ja happamuuteen. Virtavedessä on periaatteessa hyvät laimentumisolot, mutta Jääsjärven ruoikkorantainen Hakokallionlahti altis liettymiselle ja mataloitumiselle. Jääsjärven pinta on välillä ollut alhaalla.

Heti Isosuon länsipuolella on Pohjolan-Tainionvirran II-luokan pohjavesialue. Turvetuotannolla saattaa olla vaikutusta pohjaveden pinnan tasoon. Pohjavesialueen pohjoisosa Isosuon tuntumassa koostuu pääosin sorasta, ja siellä on harjoitettu voimakasta soranottoa. Ainakin Hartolan Turpe jatkaa alueella maa-ainesten ottoa. Osa ottoalueista on maisemoitu.

Hartolan kunnan keskustaajama suon pohjoispuolella alkaa lähes Tainionvirrasta. Tainionvirran rannalla ja Jääsjärven pohjukassa on runsaasti loma-asutusta, leirintäalue ja uimaranta. Alle 500 metrin päässä suunnitelluista turvetuotantoalueista on kuusitoista kiinteistöä. Hartolan Turpeen tuotantoalueen lähellä on näistä kolme, joista kaksi on toiminnanharjoittajan omia kiinteistöjä. Pääosa lähikiinteistöistä on suon etelä-, lounais- ja länsipuolella sekä Jääsjärven rannalla ja siten lähimpänä Vapon tuotantoaluetta. Turvetuotantoalueilta saattaisi asutukseen kantautua melua ja pölyä. Turvetuotantoon liittyy myös tulipalon riski. Tulevan vuosituotannon mukainen turpeen toimitus merkitsee Vapon alueelta yhteensä noin 360, Hartolan Turpeen alueelta noin 450 rekan ajosuoritetta. Kuljetukset lähtevät tuotantoalueilta valtatielle 24 ja siitä edelleen käyttökohteisiin.

Isosuon alue on sekä vuonna 1999 ympäristöministeriön vahvistamassa seutukaavassa että Päijät-Hämeen maakuntavaltuuston hyväksymässä, ministeriössä vahvistettavana olevassa maakuntakaavassa merkitty turvetuotantoalueeksi. Tuotantoalueelta ja sen lähiympäristöstä ei ole seutukaavaa tarkempaa voimassa olevaa kaavaa. Jääsjärvi kuuluu vahvistettuun Jääsjärven rantaosayleiskaava-alueeseen. Heti suon koillispuolella alkaa Aurinkorannan ja ympäristön ranta-asemakaava-alue. Tainionvirta ympäröineen Jääsjärven luusuasta alavirtaan päin on valtakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa. Alueella on paljon muinaisjäänneksiä ja paikallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita rakennusinventointikohteita. Maakuntakaavaan on merkitty ohjeellinen ulkoilureitti Isosuon itäpuolelle.

5. YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Ympäristökeskus päättää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 6 §:n perusteella, että Vapo Oy:n turvetuotantohankkeeseen on sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

6. PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon 2e)-kohdan perusteella turvetuotantoon, kun yhtenäiseksi katsottava tuotantopinta-ala on yli 150 hehtaaria. Vapon tuotantopinta-ala on 116,3 hehtaaria, joka jää selvästi alle YVA-asetuksen hankeluettelon kokorajojen. Jos hankkeella on yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa, niiden kokoja ei lasketa yhteen ja sovelleta hankeluettelon kokorajoja, vaan arviointimenettelyn tarve selvitetään tapauskohtaisen harkinnan perusteella.

Arviointimenettelyä sovelletaan ympäristökeskuksen tapauskohtaisen arvioinnin ja päätöksen pohjalta hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelossa esitettyjen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne ja tarkastellaan erityisesti niitä tekijöitä, joita luetellaan YVA-asetuksen 7 §:ssä.

Vapon turvetuotantohankkeen ympäristövaikutuksia on tarkasteltu yhdessä Hartolan Turpeen turvetuotantohankkeen ympäristövaikutusten kanssa, koska ne sijaitsevat samalla suolla ja rajoittuvat suurelta osin toisiinsa, niiden valmistelu tuotantokuntoon ja tuotanto ajoittuvat samanaikaisiksi ja tuotantotoiminta

on suunnilleen samansuuruista. Ne muodostavat yhdessä noin 190 ha:n, toisiinsa rajoittuvan sijaintinsa vuoksi yhtenäiseksi katsottavan tuotantopinta-alan. Yhteisvaikutuksia voi syntyä myös jo lähistöllä olemassa olevan muun toiminnan kanssa, kuten Hartolan Turpeen nykyinen turvetuotanto ja maainesten otto sekä Vapon Jaakkolansuon turvetuotanto.

Suunnitellut turvetuotantoalueet sijaitsevat heti Hartolan taajaman eteläpuolella, ja Tainionvirran ja Jääsjärven rannalla on runsaasti vapaa-ajan asutusta. Sen vuoksi hankkeiden arvioiduissa haitallisissa yhteisvaikutuksissa korostuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyisyyteen kohdistuvat vaikutukset, kuten turvetuotannon melu ja pöly ja kuivatus- ja valumavesien aiheuttamat veden laadun muutokset. Loma-asutuksen yhteydessä ovat tärkeitä erityisesti ympäristön viihtyisyystekijät, kuten esimerkiksi rauhallisuus ja meluttomuus ja rannan ja lähivesien laatu. Loma-asunnolla ollaan paljon ulkona ja vietetään aikaa nimenomaan kesällä, joka on turpeen tuotantokautta. Pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen läheisyyden vuoksi turvetuotantoon liittyvä tulipalon vaara on merkittävä riski.

Tainionvirran veden laatu on tärkeää paitsi asutuksen ja virkistyksen myös kalataloudellisen merkityksensä vuoksi, ja turvetuotantoalueet kuormittavat sitä etenkin valmisteluvaiheessa.

Isosuo on paikallisesti merkittävää luonnontilaista tai lähes luonnontilaista keidassuoaluetta, joka alkaa olla Etelä-Suomessa melko vähissä. Sen luonnonsuojelullista arvoa nostaa sen suuri koko verrattuna muihin alueen soihin.

Hankkeilla saattaa olla vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaaseen Tainionvirran kulttuurimaisemaan.

Isosuon turvetuotantohankkeiden kesto on valmisteluvaiheineen 30-40 vuotta ja useat niiden ympäristövaikutuksista jatkuvat tuotannon päättymiseen saakka. Tuotannon loputtua aluetta ei voi palauttaa ennalleen, vaan entisille turvetuotantoalueille suunnitellaan muuta tuotantokäyttöä.

Ympäristökeskus katsoo, että edellä kuvatut Vapon ja Hartolan Turpeen turvetuotantohankkeiden yhteisvaikutukset Isosuolla ovat todennäköisesti laadultaan ja laajuudeltaan YVA-asetuksen hankeluettelon kohdan 2e)-mukaisen hankkeen vaikutuksiin rinnastettavissa olevia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

7. MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätöksen muutosta valittamalla Kouvolan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarjotut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupasian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

6. SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994) ja sen muuttamisesta (458/2006) 2, 4, 6 ja 19 §:t
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6 ja 7 §:t

7. PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Hämeen ympäristökeskus tiedottaa tästä päätöksestä kuuluttamalla Hartolan kunnan ilmoitustaululla. Päätös on nähtävillä 26.2.-20.3.2008 Hartolan kunnanvirastossa, Kuninkaantie 16.

Päätös julkaistaan myös sähköisesti Hämeen ympäristökeskuksen internetsivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/ham/yva > YVA-päätökset.

Johtaja Harri Kallio

Kehittämispäällikkö Riitta Turunen

Jakelu

Päätös

Hankkeesta vastaava saantitodistuksen

Tiedoksi

Hartolan kunta
Itä-Suomen ympäristölupavirasto
Hämeen ympäristökeskus, ympäristönsuojeluosasto
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus

Valitusviranomainen

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta Kouvolan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa Kouvolan hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi, ammatti, asuinpaikka ja postiosoite,
- päätös, johon haetaan muutosta,
- muutos, joka päätökseen vaaditaan tehtäväksi sekä
- muutosvaatimuksen perustelut.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- Hämeen ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta,
- asiamiehen valtakirja sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse tai toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Kouvolan hallinto-oikeus:

Postiosoite: PL 401, 45101 Kouvola

Käyntiosoite: Kauppalankatu 43 C

Puhelinvaihte: 010 36 42300

Telekopio: 010 36 42350

Sähköpostiosoite: kouvola.hao@om.fi

Aukioloaika: 8.00 – 16.15